

Σύγχρονα Θέματα Διεθνούς Πολιτικής

Μάθημα 9^ο: Η λεκάνη το Ειρηνικού Ωκεανού

Ιωάννης Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μάθημα 9^ο

Η λεκάνη του Ειρηνικού Ωκεανού

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ιστορικά χαρακτηριστικά της λεκάνης του Ειρηνικού Ωκεανού.
2. Οικονομικές συνεργασίες.
3. Δύο σημαντικά εθνικά κράτη στην περιοχή: Αυστραλία και Ιαπωνία.

Σκοποί ενότητας

- Διερεύνηση της παρουσίας των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας και της Σοβιετικής Ένωσης στον Ειρηνικό.
- Μελέτη των προσπαθειών ανάπτυξης πολυμερών οικονομικών συνεργασιών στον Ειρηνικό.
 - Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών
 - Asia-Pacific Economic Cooperation.
- Παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της Αυστραλίας και της Ιαπωνίας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η Ενότητα

Ιστορικά χαρακτηριστικά της λεκάνης του Ειρηνικού Ωκεανού

Τα βασικά χαρακτηριστικά

- Η μεγαλύτερη υδάτινη μάζα της Γης.
- Το βαθύτερο σημείο της Γης.
- Αδιάφορος γεωπολιτικά μέχρι πριν λίγες δεκαετίες :
 - Η οικονομική δραστηριότητα συγκεντρωνόταν μεταξύ Ευρώπης-ΗΠΑ ή Ασίας-Ευρώπης μέσω του Ινδικού Ωκεανού.
 - Δεν διέθετε οικονομικά αναπτυγμένες παρόχθιες χώρες (πλην ΗΠΑ, Χιλής και Αυστραλίας, Ν. Ζηλανδίας που ανήκαν στη Βρετανική κοινοπολιτεία).

Ο Ειρηνικός Ωκεανός

Πηγή:

http://cdn.shopify.com/s/files/1/0071/5032/products/pacific_ocean_heam_cc0e5185-1fec-4f55-8717-1ecc271efa23.png?v=1401258774 . ©Hema maps

Η εμφάνιση των ΗΠΑ

- Σταδιακή επέκταση
 - Ένωση της Χαβάης με τις ΗΠΑ.
 - Κατάκτηση των Φιλιππίνων.
- Από το τέλος του 19^{ου} αιώνα χώρος (ήπιας και αδιάφορης) κυριαρχίας των ΗΠΑ.

Η εμφάνιση της Ιαπωνίας

- Η γεωπολιτική αλλαγή της εμφάνισης της Ιαπωνίας από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα:
 - Γεωγραφική επέκταση στην Ασία (Κορέα, Ταιβάν, Μαντζουρία).
 - Ναυτική δύναμη που αμφισβητεί την πρωτοκαθεδρία των ΗΠΑ.
 - Ο Ειρηνικός – κέντρο πολεμικών συγκρούσεων κατά τον Β. Π.Π.

Ο Ειρηνικός στον Ψυχρό Πόλεμο

- Η ισχυρή παρουσία της Σοβιετικής Ένωσης και των συμμάχων της
 - Κίνα
 - Βιετνάμ.
- Η εμφάνιση νέων κρατών υπό την προστασία των ΗΠΑ
 - Ινδονησία
 - Φιλιππίνες.
- Ο Ειρηνικός ως σημείο τριβής στον Ψυχρό Πόλεμο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2^η Ενότητα

Οικονομικές συνεργασίες

Η ανάδειξη του Ειρηνικού σε οικονομικό χώρο 1/2

- Η αποτυχία της πολιτικής των ΗΠΑ για τη δημιουργία ζώνης ελεύθερων συναλλαγών στην Αμερικανική ήπειρο (American Free Trade Area).
- Στρέφει τις ΗΠΑ στην συνεργασία με τις παράκτιες στον Ειρηνικό αμερικανικές χώρες.
- Διαμορφώνει έτσι μια σειρά πρωτοβουλιών συνεργασίας με κράτη του Ειρηνικού
 - Μια αντιστροφή του δόγματος Μονρόε.

Η Ζώνη Ελεύθερων συναλλαγών της Αμερικής

- Διαμορφώνεται στην Σύνοδο της Αμερικής (summit of the Americas) το 1994.
- Πρωτοβουλία των ΗΠΑ.
- Διαμόρφωση μιας ζώνης χωρίς δασμολογικά εμπόδια.
- Χωρίς υπερεθνικά χαρακτηριστικά.
- Αποτυγχάνει προς όφελος υποπεριφερειακών δομών συνεργασίας:
 - Mercosur,
 - Κοινότητα Άνδεων,
 - Alba.

Η ανάδειξη του Ειρηνικού σε οικονομικό χώρο 2/2

- ΔΥΟ ΒΑΣΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ
 - Η ανάδειξη της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης
 - Η αποτυχία της ALCA
- ➔ αναδιαμόρφωση των σχέσεων μεταξύ των δύο όχθων του Ειρηνικού:
- ΣΤΟΧΟΣ η δημιουργία ενός νέου οικονομικού χώρου πολυμερούς συνεργασίας
 - Υπήρχαν διμερείς συνεργασίες και στο παρελθόν αλλά βάσει εθνικών προτιμήσεων και επιλογών.

The Asia – Pacific Economic Cooperation (APEC) 1/2

- Η πολυμερής συνεργασία ήταν, για τις ΗΠΑ, αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης.
- Η λογική της οικονομικής παγκοσμιοποίησης
➔ Asia -Pacific Economic Cooperation.
- Μετά το 1991 επεκτείνεται και προς την Κίνα.
- Μετά το 1998 καλύπτει όλες τις παράκτιες χώρες με την εξαίρεση Κ. Αμερικής.

The Asia – Pacific Economic Cooperation (APEC) 2/2

- Δεν μετέχουν κράτη αλλά οικονομίες
 - Μοναδική περίπτωση.
 - Επιτρέπει τη συμμετοχή κρατών που δεν είναι αναγνωρισμένα (Taiwan, Hong Kong).
 - Αποτελεί την μεγαλύτερη δομή οικονομικής συνεργασίας στον κόσμο.

Οι χώρες του APEC

Πηγή: <http://hrd.apec.org/index.php/File:APEC-map.gif>. Άδεια: CC BY-NC-SA 3.0 US

3^η Ενότητα

Δύο σημαντικά εθνικά κράτη στην περιοχή: Αυστραλία και Ιαπωνία

Η Αυστραλία 1/2

- Σχετικά μικρή πληθυσμιακά χώρα.
- Με μεγάλο, ωστόσο, τοπικό βάρος
 - Λειτουργεί ως περιφερειακή υπερδύναμη.
 - Παρεμβαίνοντας σε διάφορες περιπτώσεις στην περιοχή.
- Με μεγάλη οικονομική ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες.
- Σταθερή σύμμαχος των ΗΠΑ χωρίς, ωστόσο, να απεμπολεί την διαμόρφωση δικής της εξωτερικής πολιτικής (πυρηνικές δοκιμές Γαλλίας στο παρελθόν, Θιβέτ, μετανάστευση).

Η Αυστραλία 2/2

- Το ζήτημα της «λευκής» Αυστραλίας και ο φόβος της εκτεταμένης χρήσης του ασύλου ως μέσου μετανάστευσης
 - ➔ Σκληρή μεταναστευτική πολιτική.
 - ➔ Αλλαγή του παλαιού μοντέλου της πολυπολιτισμικότητας.

Η Ιαπωνία 1/2

- Ο Β΄ Π.Π. αφαίρεσε τον γεωπολιτικό ρόλο της Ιαπωνίας στον Ειρηνικό και την περιφέρειά της.
- Μετά τον Πόλεμο, η χώρα αποκτά εκ νέου σημαντικό οικονομικό ρόλο
 - το Ιαπωνικό «θαύμα» και η αμερικανική βοήθεια
 - Η στρατιωτική εξάρτηση από τις ΗΠΑ
 - Στρατηγικά υπό την αμερικανική ασπίδα.

Η Ιαπωνία 2/2

- Από το 2000 και μετά, η Ιαπωνία αποκτά σταδιακά νέο πολιτικό ρόλο στην περιοχή
 - Σταδιακή δικαιολόγηση της ιαπωνικής πολιτικής κατά τον Πόλεμο
 - Πιο σκληρή στάση στις διεθνείς της σχέσεις (Κορέα, Κίνα)
 - Δημιουργώντας μια αστάθεια στην περιοχή που οι ΗΠΑ θέλουν να αντιμετωπίσουν σε πολυμερές επίπεδο.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Παπαγεωργίου. «Σύγχρονα Θέματα Διεθνούς Πολιτικής. Η λεκάνη του Ειρηνικού Ωκεανού». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS245/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος 9^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη,
Χειμερινό Εξάμηνο 2014 – 2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

